

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl: 19 Sayı: 52 Nisan 2026

Yayın Geliş Tarihi: 02.01.2026 Yayına Kabul Tarihi: 12.04.2026

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1854516>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Citation: Kaymak, A. (2026). Ekonomi Haberciliği Bağlamında Borsaya Yönelik Haberlerin İncelenmesi. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (52), 361-395.

EKONOMİ HABERCİLİĞİ ETİK İLKELERİ BAĞLAMINDA BORSAYA YÖNELİK HABERLERİN İNCELENMESİ

Aydın KAYMAK*

Öz

Çalışmanın temel amacı, ekonomi haberciliği bağlamında borsaya yönelik haberleri etik ilkeler bağlamında ele almaktır. Çalışma 2024 yılıyla sınırlandırılmıştır. Çalışmada "hürriyet.com.tr", "sözcü.com.tr." ve "mynet.com" haber siteleri amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir. Çalışmada nitel ve nicel içerik analizi yöntemleri bir arada uygulanmıştır. Çalışma sonucunda borsa ile ilgili haberlerin incelenen haber sitelerinde farklılaşan oranlarda yer aldığı, haber konularının çoğunlukla BİST (Borsa İstanbul A.Ş.) endeksiyle ilgili olduğu, borsa haberlerine önemli oranda yer verildiği, haber kaynaklarının genellikle haber sitesinin kendisi olduğu görülmüştür. İncelenen toplam 165 haberin 100'ünde etik ihlal olduğu, 65'inde ise etik ihlal olmadığı tespit edilmiştir. Etik ihlal olan haber sayısının toplam haber sayısına oranı % 60,61'dir.

Anahtar Kelimeler: Borsa, borsa haberleri, ekonomi haberciliği etik ilkeler.

Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Kampüs,
aydinkaymak8484@gmail.com, Sivas/Türkiye.

AN ANALYSIS OF STOCK MARKET NEWS IN THE CONTEXT OF ETHICAL PRINCIPLES IN ECONOMIC JOURNALISM

Abstract

The primary aim of this study is to examine stock market-related news within the context of economic journalism, with a focus on ethical principles. The study is limited to the year 2024. The news websites "hürriyet.com.tr", "sözcü.com.tr" and "mynet.com" were selected for the study through purposive sampling. Both qualitative and quantitative content analysis methods were applied in the study. The results revealed that stock market-related news featured in varying proportions across the examined news sites; the majority of news topics were related to the BİST (Borsa İstanbul A.Ş.) index; a significant amount of coverage was dedicated to stock market news; and the news sources were generally the news sites themselves. It was determined that 100 out of the total 165 news articles examined contained ethical violations, whilst 65 did not. The proportion of news articles containing ethical violations relative to the total number of articles is 60.61%.

Keywords: *Stock market, stock market news, ethical principles of economic journalism.*

1. GİRİŞ

Borsa günümüzde ülke ekonomilerinin organizatörü ve düzenleyicisi işlevi görmektedir ve ülke ekonomileri açısından ağırlığını gitgide artırmaktadır. Bu durum ekonomik ve toplumsal düzenin bir sonucudur (Weber, 2022: 48). Günümüzde özellikle son yıllarda borsa iktidar sahipleri tarafından desteklenmekte, borsaya yönelik olumlu söylemler medya aracılığıyla kamuoyuna aktarılmaktadır. Bu durumun ortaya çıkmasında borsanın ülke ekonomilerinin önemli bir göstergelerinden biri olması önemli rol oynamaktadır. Korkmaz ve Ceylan'ın da (2017: 180) belirttiği gibi, "Menkul kıymet piyasalarında faaliyet gösteren şirketlerin payları genel endeksleri, ülke ekonomisinde meydana gelen değişmelerin nabzını tutan önemli göstergeler

durumundadırlar.” İktidarlar tarafınca desteklenen borsaya, özellikle ülkemizde son yıllarda bireysel ve kurumsal düzeyde ilgi giderek artmaktadır. Son yıllarda peş peşe yapılan halka arzlarla ve siyasi söylemlerle bu ilgi canlı tutulmaya çalışılmaktadır. Devletler açısından olduğu gibi bireyler açısından da önemli bir olgu olan borsanın haberlerde yapısal bileşenleri bakamından nasıl yer aldığı, haberlerde belirli etik ilkelere uyulup uyulmadığı önemli bir çalışma konusudur. Çalışmanın temel amacı, ekonomi haberciliği bağlamında borsaya yönelik haberleri etik ilkeler bağlamında ele almaktır. Çalışmanın diğer amaçları ise borsa konusunun hangi sıklıkta haberlerde yer aldığını, haberlerin konu dağılımını, haberlerin ne derece önemli oranda işlendiğini, haberlerde kaynak kullanımını incelemektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda şu soruların yanıtı aranmaktadır: “Borsayla ilgili haberlerin haber sitelerinde yer alışı sıklığı nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerin konu dağılımı nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerin uzunluğu nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerde etik ihlal var mıdır? İhlalin türü nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerde görsel kullanılmış mıdır?”, “Borsayla ilgili haberlerde etik ihlal olan ve olmayan haberlerin sıklığı nedir?” Çalışmada borsayla ilgili haberlerin uzunluğu baz alınarak haberlerde borsaya ne derece önem verildiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın evrenini borsayla ilgili haberler oluşturmaktadır. Çalışma 2024 yılıyla sınırlandırılmıştır. Örneklem seçiminde en çok okunan haber sitelerinden ilk üçü olan “hürriyet.com.tr”, “sözcü.com.tr.” ve “mynet.com” haber siteleri amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir. Çalışmada nitel ve nicel içerik analizi yöntemleri bir arada uygulanmıştır. Yapılan literatür taramasında ekonomi haberciliği, ekonomi haberciliği etik ilkeler ve ekonomi haberciliği ve borsa konularında çeşitli çalışmalar yapıldığı görülmüştür (Gündüz, 2013; Mehmet ve Eşitti, 2014; Söyleyenoğlu, 2019; Yayla, 2019; Yüksel, 2021; İşleyen, 2021; Kandemir ve Yurdigil, 2024). Her ne kadar konuyla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmışsa da literatürün olgunlaşması açısından daha fazla çalışmanın yapılması

gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın literatüre bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca literatürde doğrudan ekonomi haberciliği etik ilkeler bağlamında borsa haberlerine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum çalışmanın önemli bir noktasıdır. Çalışmanın diğer önemli noktaları ise çalışmanın borsa gibi ekonomi odaklı konuların etik ilkelere uygun şekilde medyada yer almasını özendireceğine yönelik potansiyel taşınması, konuya meraklı bireylere yönelik bir kaynak teşkil etmesidir.

2. BORSA KAVRAMI

Borsa kavramı, salt finansal piyasalarla ilgili bir kavram değildir. Hemen her türlü piyasanın borsasından bahsetmek mümkündür. Fakat finansal piyasaların alt başlığı şeklinde değerlendirilebilecek sermaye piyasalarında borsa “menkul kıymetlerin alım satımına imkân sağlayan, teşkilatlanmış ve yetkili otoritelerce düzenleme altına alınmış bir pazar yeri akla gelmektedir.” (Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi, 2017). Borsa kelimesi köken olarak Fransızca’da “kese” anlamına gelen “bourse” kelimesine dayanır (Midas Yatırım, 2024). Bazı kaynaklarda borsa kavramının Belçika’nın Brukes şehrinde, bazı kaynaklara göre ise 1531 yılında fuar şeklinde ilk borsayı açan “Van der Beurs” ailesinin isminden geldiği öne sürülmektedir (Fertekligil, 2000: 2). Weber (2022: 22) borsayı, “modern toplan ticaret hareketliliğinin ürünü” olarak değerlendirir. Esas itibarıyla kapitalist sistemin bir kurumu (Fertekligil, 2000: 7) olan borsayı Weber bir pazar olarak el alır. Ona göre borsa kitlesel tüketim ürünlerinin pazar alanıdır (Weber, 2022: 27). Batı’da sermaye piyasalarını vücut bulması sanayi devriminin getirdiği şirketleşme ve yeni üretim biçimleriyle mümkün olabilmektedir. Sanayi devrimiyle beraber üretim, pazar yapısı, tüketim alışkanlıkları değişime uğramıştır. Ayrıca el emeğinin yerini mekanik üretim almış, tekstil, demir, çelik üretimi hız kazanmıştır. Bu gelişmeler neticesinden sermaye birikiminin önü açılmıştır. Bununla birlikte demiryolu ağlarının

gelişmesi, yük ve yolcu taşımacılığında büyük kolaylık sağlamış, bu durum, üretim artışına neden olmuş ve piyasa olgusu, yeni bir boyut ve nitelik kazanmıştır (Doğaner ve Kılınç, 2024: 1-2). Sanayi Devrimi ile beraber yatırımların hızlı artması, menkul kıymet borsalarının gelişim ve yaygınlık kazanmasına olanak sağlamıştır. Osmanlı döneminde borçlu olunan yabancı ülkelerin de teşvikiyle 1866'da çıkarılan kararname ile İstanbul'da ilk resmi borsa olan "Dersaadet Tahvilat Borsası" kurulmuştur. 1906'da bu borsanın adı "Esham ve Tahvilat Borsası" şeklinde değiştirilmiştir. Osmanlı'nın parçalanmasıyla beraber bu borsa da tarih olmuştur. Cumhuriyet döneminde borsada ilk reform 1923'de yapılmıştır. Sonrasında 1926-1928 yılları arasında yeni düzenlemeler de yapılmıştır. Fakat gerçek anlamda ilk düzenleme 1929'da yapılmış; "1447 Sayılı Kanun" ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan Nizamnameyle "İstanbul Menkul Kıymetler ve Kambiyo Borsası" kurulmuştur. Ayrıca 1981'de yayımlanan "2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu" ve 1983'te yayımlanan "Menkul Kıymetler Borsaları Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname" ile borsada ciddi anlamda düzenleme yapılmıştır. "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)" 26 Aralık 1985'te açılmış, ilk işlemine ise 3 Ocak 1986'da başlamıştır. İMKB yeni adıyla "Borsa İstanbul" olan ülkemizin menkul kıymetler borsası, "6363 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu"nun Resmi Gazete 'de 30 Aralık 2012'de yayınlanmasıyla farklı bir yasal çerçeveye oturtulmuştur. Borsa İstanbul, 3 Nisan 2013'te doğrudan ilan ve tescille faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu şekilde İMKB ismiyle faaliyette bulunan devlet mülkiyetindeki borsa, "Borsa İstanbul A.Ş. (BİST)" şeklinde bir anonim şirkete dönüştürülerek "İstanbul Altın Borsası" ile birleştirilmiştir (Korkmaz ve Ceylan, 2017: 194-196).

Bir yatırım aracı olarak borsanın birtakım özellikleri vardır. Borsa kaygan bir zemine sahiptir (Weber, 2022: 10). Bu anlamda borsada işlem gören şirketlerin fiyat hareketleri değişkenlik gösterir. Bu bağlamda piyasa, "sürdürülemez iyimserlik ile gereksiz kötümserlik arasında hiç durmadan sallanan bir

sarkaçtır.” (Graham, 2023: 15-17). Borsa ekonomik, sosyal, siyasal ve savaş, deprem gibi olumsuz olaylardan etkilenir. Borsa, bilgiyi, araştırmayı, bilinçli ve sabırlı olmayı, risk almayı ve risk yönetimini, isabetli tercih yapmayı, girişimciliği, duygu ve dürtü kontrolünü, sağduyuyu, özgüveni, esnekliği, disiplini, tahmin ve öngörme kabiliyetini, gelişme ve yenilikleri değerlendirmeyi gerektiren bir yatırım aracıdır (Schwager, 2021; Lefebre, 2022; Weber, 2022; Wyckoff, 2022; Lynch & Rotchild, 2022; Graham, 2023). Aynı zamanda borsa temel ekonomik kavramları bilmeyi; piyasayı ve borsayı etkileyen unsurların incelenmesini gerektirir (Wyckoff, 2022: 80). Borsada yapılan işlemlerin getiri ve risk oranları dinamiklidir (Schwager, 2021: 306). Borsaların statik bir yapısı yoktur. Zaman içinde değişen, sosyal, ekonomik şartlar nedeniyle ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar borsanın fonksiyonlarında, yapısında ve yasal düzeninde değişikliklere neden olur (Fertekligil, 2000: 57). Ayrıca borsa bilanço, faaliyet raporu okuma gibi temel analiz ve grafik okuma, trend hareketlerini değerlendirme gibi teknik analiz bilgileri gerektirmektedir (Özcan, 2021: 17-21). Bu özelliklerin yanında borsada manipülasyon yapılabildiğini belirtmek gereklidir. Lefebre (2022: 205-206) borsada manipülasyonu, “Bir hisseyi ucuz almayı kolaylaştırmak için piyasayı karıştırmaya, tedirgin etme” şeklinde tanımlamaktadır. Manipülasyonda kural, bir hisse senedini manipülasyonla mümkün mertebe yükseltmek, düşerken de halka satmaktır (Lefebre, 2022: 218). Manipülasyon; 6362 sayılı “Sermaye Piyasası Kanununun” 107. Maddesi gereği “piyasa dolandırıcılığı” şeklinde adlandırılmış ve bir suç türü olduğu belirtilmiştir.

3. EKONOMİ HABERCİLİĞİ ETİK İLKELER

Ekonomi haberciliği özelinde muhabirlerin hassasiyet göstermeleri gereken bazı etik ilke ve kurallar vardır. Bunlardan bir tanesi Ekonomi Gazetecileri Derneğinin (EGD) “İletişim ve Medya İlişkileri Yönetiminde Mesleki İlkeler”dir. Kılavuz niteliğinde hazırlanan, çok sayıda derneğin taraf olduğu ilkelerin konumuz

açısından önem taşıyan “Medyada Karar Vericiler ve Medya Mensupları” başlığı altında yayınlanan ilkeler şunlardır (Ekonomi Gazetecileri Derneği, t.y.): “Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Türkiye Gazeteciler Hak ve Sorumluluk Bildirgesi’ni temel alır ve ayrıca; Haberi önyargısız ve tarafsız olarak değerlendirir, kamuoyunun doğru bilgi ve habere ulaşması dışında bir amaç güderek haber yapmaz. Başlık, spot, altyazı ve tanıtım metinlerinin görsellerini haberin bir parçası olarak görür. Bunlardan haber içeriğiyle örtüşmeyenler hakkında üstlerine bildirimde bulunur, haberin yanlış değerlendirilmesine neden olan uygulamaların takipçisi olur. Yayın öncesinde, habere konu tarafların içerikle ilgili görüşlerine makul bir zaman diliminde başvurur. Habere konu taraf ile konusunda uzman ve yetkin bir temsilcinin muhatap olmasına özen gösterir. İş ve özel alan ile dijital ortama izinsiz girmez, izinsiz dinleme ve görüntüleme yapmaz. Kişisel ve kurumsal çıkarı için ayrıcalık talep edemez. Haber amaçlı edindiği herhangi bir bilgiyi, kendisinin ve yakınlarının çıkarı için kullanmaz; edindiği bilgi, maddi/ticari çıkarına olduğu takdirde, durumu ivedilikle açıklar. Hatalı bilgi yayımlandığı takdirde; cevap hakkı ve düzeltme sürecinde iş birliği yapar. Ambargolu haberlerde, haber kaynağının belirlediği ve/veya meslektaşlar arasında centilmenlik anlaşmasıyla belirlenen yayın zamanına uygun davranır. Bu tür kısıtlamaların dijital, sosyal mecraları ve kişisel hesapları da kapsadığını kabul eder. Haber kaynaklarının verdiği özel bilgilerin gizliliğini ve talep edilmişse kaynağın kimliğini titizlikle korur. Kaynağını gizleyerek kullanması veya sadece konunun/haberin arka planını değerlendirebilmesi için verilen kayıt dışı bilgiyi kaynağın belirlediği koşullara aykırı olarak kullanmaz. Reklam servislerinden gelen haber taleplerini, reklam vaadi veya tehdidi ile gelen haberleri değerlendirmemeyi bir meslek ilkesi olarak kabul eder. Nakdi veya ayni olarak belgeli ödeme karşılığında hazırlanan içeriklerin, editörler tarafından belirlenmiş içerikten ayrılması için özen gösterir. Bu tür içeriklerin ‘Advertorial’, ‘Reklam’ veya ‘Haber-İlan’ olduğunun yayın sırasında açıkça belirtilmesi konusundaki yasal zorunluluğu yerine getirmeyi

itibarlarının bir gereği olarak kabul eder.” Ekonomi Muhabirleri Derneği (EMD)tarafından kendi üyelerine yönelik hazırlanan etik ilkeler de konumuz açısından önem arz etmektedir. Bu ilkeler şunlardır (Ekonomi Muhabirleri Derneği, t.y.): “Başka bir gazetecinin haberi aynen ya da değiştirerek kendi ismiyle kullanmak “Haber Hırsızlığı”dır. EMD Üyesi Haber Hırsızlığı yapamaz. EMD Üyesi Menkul Kıymetler borsalarında portföy yönetemez. EMD Üyesi kamu ya da özel sektör kuruluşlarından, bunların yetkililerinden ve bunlar adına basınla ilişkileri sağlayan birim ve kuruluşlardan herhangi bir gerekçeyle hediye kabul edemez. EMD Üyesi kamu yararı mutlak gerektirmedikçe, yayınlanması istenmeyen haberleri yayınlamaz. Haber kaynaklarının ve kendisine verilen meslek sıralarının gizliliğini korumaya özen gösterir. EMD Üyesi, gazeteci kimliğini, işlevini ve nüfuzunu kullanarak kendisi, çalıştığı kurum ya da üçüncü şahıs veya kurumlar adına iş takibi yapamaz, buna zorlanamaz. EMD Üyesi, kendisinden ilan ve reklam niteliğinde haber istenmesi halinde, bunların “ilan” veya “reklam” olduğunun belirtileceği garantisini almadıkça haber yapamaz. EMD Üyesi haberinde kendisi ya da kuruluşunun görüşünü empoze etmek de dahil olmak üzere hiçbir gerekçeyle gerçeği çarpıtamaz. Haber ve yorumlarda, kişi ve kurumları hedef alan çirkin, kaba ve onur kırıcı kelime ve ifadeler kullanamaz. EMD üyesi, cevap ve düzeltme hakkına saygı gösterir. Bu hakların kullanımı için elinden gelen çabayı harcar. EMD üyesi, bir meslektaşının kötü muamele, yasadışı davranış, haksız yere gözaltı, yargılanma vb. Olaylarla karşı karşıya kalması halinde onu destekler. EMD üyesinin, yukarıda belirtilen genel ve özel ilkelere uymadığının saptanması halinde EMD Yönetim Kurulu, ilgili yasalar ve Dernek Ana Tüzüğünden kaynaklanan gözetim ve yaptırım yetkilerini kullanır.”Bu etik ilkelerin yanında ekonomi habercilerin genel habercilik etik ilkelerine de riayet etmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ekonomi habercileri kanunlarla belirlenen konusu suç teşkil eden iş ve işlemlere de uyması gerekmektedir. Özellikle borsa gibi sermaye piyasasıyla ilgili haberler

hazırlanırken haberlerin 6362 sayılı “Sermaye Piyasası Kanunu” hükümlerine aykırı unsurlar barındırmaması gerekir. İlgili kanunda piyasa dolandırıcılığı (manipülasyon) (6362 sayılı SPK md. 107), bilgi suiistimali (6362 sayılı SPK md. 106) gibi konusu suç teşkil eden faaliyetler sıralanmıştır. Haberlerde konusu suç teşkil eden bu gibi faaliyetlerin bir aracı olmamak, hem ilgili medya organizasyonun saygınlığı açısından hem de etik ve kanun açısından son derece önemlidir.

4. YÖNTEM

Çalışmanın temel amacı, ekonomi haberciliği bağlamında borsaya yönelik haberleri etik ilkeler bağlamında ele almaktır. Çalışmanın diğer amaçları ise borsa konusunun hangi sıklıkta haberlerde yer aldığını, haberlerin konu dağılımını, haberlerin ne derece önemli oranda işlendiğini, haberlerde kaynak kullanımını incelemektir. Çalışmanın amaçları doğrultusunda şu soruların yanıtı aranmaktadır: “Borsayla ilgili haberlerin haber sitelerinde yer alışı sıklığı nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerin konu dağılımı nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerin uzunluğu nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerde hangi kaynaklar kullanılmaktadır?”, “Borsayla ilgili haberlerde etik ihlal var mıdır? İhlalin içeriği nedir?”, “Borsayla ilgili haberlerde görsel kullanılmış mıdır?”, “Borsayla ilgili haberlerde etik ihlal olan ve olmayan haberlerin sıklığı nedir?” Çalışmanın evrenini doğrudan borsayla ilgili haberler oluşturmaktadır. BİST endeksi, BİST ile ilgili düzenlemeler, Türkiye ve dünyadaki gelişmelerin BİST’e etkisi, yabancı ülke borsa endeksi, BİST’de işlem yapan yatırımcı sayısı ile ilgili haberler, borsada işlem gören hisse senetleriyle ilgili haberler, borsayla ilgili uzman görüşlerini içeren haberler çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Çalışma 2024 yılıyla sınırlandırılmıştır. Örneklem seçiminde en çok okunan haber sitelerinden ilk üçü olan “hürriyet.com.tr”, “sözcü.com.tr.” ve “mynet.com” haber siteleri amaçlı örnekleme yoluyla seçilmiştir. En çok okunan haber siteleriyle ilgili verilere

“https://tr.b2press.com/haber-siteleri” adlı internet sitesinden erişilmiştir (B2press, 2024). Çalışmada öncelikle örnekleme oluşturan “hürriyet.com.tr”, “sözcü.com.tr.” ve “mynet.com” adlı haber sitelerinin arama çubuğuna “borsa”, “borsa haberleri” yazılarak tarama yapılmış 2024 yılında hürriyet.com.tr’de 45, sözcü.com.tr’de 63, mynet.com’da 81 olmak üzere toplam 189 haberin listesi çıkarılmıştır. Her habere bir kod numarası verilmiştir. Kod numarasının verilmesinde haberlerin ilgili haber sitelerindeki tarihleri dikkate alınmıştır. Çalışmaya ait verilerin kodlanmasında çalışmanın amaçlarıyla uyumlu olarak çeşitli kategoriler oluşturularak tablo haline getirilmiştir. Belirlenen kategoriler; haberlerin yer alış sıklığı, konu dağılımı, uzunluğu, kaynak kullanımı, etik ihlal türü, görsel kullanımı, etik ihlal olan ve olmayan haberlerin sıklığı şeklindedir. Haberler bu kategorilere göre analiz edilmiştir. Çalışmada, geçerliliği temin etmek adına haberlere ulaşma ve veri analiz süreci detaylı bir şekilde raporlanmıştır. Öte yandan detaylı bir literatür taraması yapılarak benzer nitelikli çalışmalardan istifade edilmiş, bu şekilde geçerlik artırılmaya çalışılmıştır. Çalışmada verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla veriler araştırmacı tarafından tek tek kodlanmış ve bu şekilde olası hata ve eksiklikler giderilmeye çalışılmıştır. Kategoriler ulusal ve uluslararası çeşitli etik ilkelerden, Sermaye Piyasası Kanunundan yararlanılarak oluşturulmuştur. Çalışmada nitel ve nicel içerik analizi yöntemleri bir arada uygulanmıştır. Nitel içerik analizi, aktarılan içeriğin bireyler üzerinde nasıl bir anlam yarattığına odaklanır (Şimşek, 2015, s. 177). Metin içeriğinin yapısal bileşenlerini esas alan (Şimşek, 2015, s. 177) nicel içerik analizi ise, “bir metnin sembolik içeriğinin sayısal betimlemesini oluşturmak için objektif ve sistematik sayma ve kaydetme prosedürleri” kullanılır (Neuman, 2017: 466).

5. BULGULAR VE ANALİZ

5.1. Nicel Veriler

Tablo 1. Borsayla İlgili Haberlerin Haber Sitelerinde Yer Alış Sıklığı

Haber Sitesi Adı	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam
hürriyet.com.tr	1	1	3	2	4	1	4	6	4	7	3	2	38
sözcü.com.tr	1	1	1	1	10	4	6	10	3	5	8	5	55
mynet.com	1	3	7	7	15	10	6	6	4	4	8	1	72
Toplam	3	5	11	10	29	15	16	22	11	16	19	8	165

hürriyet.com.tr, sözcü.com.tr, mynet.com haber sitelerinde Ocak-Aralık 2024 arası bir yıllık dönemde toplam 165 adet borsayla ilgili haber incelenmiştir. hürriyet.com.tr’de bir yıllık dönemde toplam, 38, sözcü.com.tr’de toplam 55, mynet.com’da toplam 72 adet borsayla ilgili haber ele alınmıştır. Borsayla ilgili en fazla haberin mynet.com’da olduğu, en az haberin ise hürriyet.com.tr’de yer aldığı görülmektedir. Tablo 1’e yer alan borsayla ilgili haberlerin aylara göre dağılım ve sıklığının değişkenlik gösterdiği, özellikle belirli aylarda borsayla ilgili haberlere yeterince yer verilmediği anlaşılmaktadır. Bu durum ilgili aylarda borsayla ilgili gelişmelerin gündemde olması dolayısıyla da haber değeri taşıması şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2. Borsayla İlgili Haberlerin Konu Dağılımı

Konular	hürriyet.com.tr	sözcü.com.tr	mynet.com	Toplam
BİST Endeksi	28	19	51	98
BİST ile İlgili Düzenlemeler	2	6	5	13

Türkiye ve Dünyadaki Gelişmelerin BİST'e Etkisi	2	4	3	9
Yabancı Ülke Borsa Endeksi	3	-	3	6
BİST'te İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	-	-	3	3
Borsada Payları İşlem Gören Şirket Haberleri	2	5	5	12
Hisse Senedi Haberleri	-	16	1	17
Diğer	1 (Borsayla ilgili siyasilerin açıklamaları)	5 (Faiz indirimi)	1 (Bist tatili)	7
Toplam	38	55	72	165

Tablo 2'de görüldüğü gibi, borsayla ilgili haberlerin konuları BİST endeksi, BİST ile ilgili düzenlemeler, Türkiye ve dünyadaki gelişmelerin BİST'e etkisi, yabancı ülke borsa endeksi, BİST'te işlem yapan yatırımcı sayısı, borsada payları işlem gören şirket haberleri, hisse senedi haberleri ve diğer olmak üzere 8 kategoriye ayrılmıştır. Diğer kategorisi borsayla ilgili siyasilerin açıklamaları, faiz indiriminin borsaya etkisi, BİST tatili gibi konulardan oluşmaktadır.

hürriyet.com.tr adlı haber sitesinde borsayla ilgili yer alan haberlerin konusunun genellikle BİST endeksiyle (28 haber) ilgili olduğu görülmektedir. İkinci sırada 3 haberle yabancı ülke borsa endeksi gelmektedir. Diğer konular sırasıyla BİST ile ilgili düzenlemeler (2 haber), Türkiye ve dünyadaki düzenlemelerin BİST'e etkisi (2 haber), borada payları işlem gören şirket haberleri (2 haber) ve diğer (1 haber) şeklindedir.

sözcü.com.tr adlı haber sitesinde borsayla ilgili haberlerin konusunun genellikle BİST endeksi (19 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada 16 haberle hisse

senedi haberleri gelmektedir. Üçüncü sırada ise BİST ile ilgili düzenlemeler (6 haber) yer almaktadır. Diğer konular sırasıyla borsada payları işlem gören şirket haberleri (5 haber), diğer (5 haber), Türkiye ve dünyadaki gelişmelerin BİST'e etkisi (4 haber) şeklindedir.

mynet.com adlı haber sitesinde borsayla ilgili haberlerin konusunun da büyük çoğunlukla BİST endeksi (51 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada 5'er haberle BİST ile ilgili düzenlemeler ve borsada payları işlem gören şirket haberleri yer almaktadır. Diğer konular sırasıyla Türkiye ve dünyadaki gelişmelerin BİST'e etkisi (3 haber), yabancı ülke borsa endeksi (3 haber), BİST'te işlem yapan yatırımcı sayısı (3 haber), hisse senedi haberleri (1 haber) ve diğer (1 haber) şeklindedir.

Her üç haber sitesinde de BİST endeksi ilk sırada yer almaktadır. Diğer konu kategorilerinin haber sitelerine göre farklılık arz ettiği görülmektedir. Borsa konusunun çok farklı konularla doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili olduğu düşünüldüğünde incelenen haber sitelerinde borsa haberlerinin geniş bir konu yelpazesinde ele alınmadığı söylenebilir.

Tablo 3. Borsayla İlgili Haberlerin Uzunluğu

	hürriyet.com.tr	sözcü.com.tr	mynet.com	Toplam
Uzun haber (200 kelimedenden fazla)	11	23	38	72
Orta Uzunlukta Haber (100-199 kelime arası)	7	15	28	50
Kısa haber (100 kelimedenden az)	20	17	6	43
Toplam	38	55	72	165

Tablo 3'te görüleceği üzere, ilgili haber sitelerinde borsa ile ilgili haberler uzun (200 kelimedenden fazla), orta uzunlukta (100-199 arası) ve kısa haber (100 kelimedenden daha az) şeklinde kategorilere ayrılmıştır.

hürriyet.com.tr adlı haber sitesinde borsa ile ilgili haberlerin çoğunlukla kısa haber (20 haber) şeklinde verildiği görülmüştür. İkinci sırada uzun haber (11 haber), üçüncü sırada ise orta uzunlukta haber (7 haber) gelmektedir. hürriyet.com.tr'de haberlerin genellikle kısa haber şeklinde aktarılması dikkate alındığında ilgili haber sitesinin borsa ya yönelik haberlere yeterince önem vermediği şeklinde değerlendirilebilir.

sözcü.com.tr adlı haber sitesinde borsa ile ilgili haberlerin çoğunlukla uzun haber (23 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada kısa haber (17 haber), üçüncü sırada ise orta uzunlukta haber (15 haber) gelmektedir. sözcü.com.tr'de haberlerin çoğunlukla uzun haber şeklinde aktarılması dikkate alındığında ilgili haber sitesinin borsa ya yönelik haberlere kısmen önem verdiği şeklinde değerlendirilebilir.

mynet.com adlı haber sitesinde borsa ile ilgili haberlerin çoğunlukla uzun haber (38 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada orta uzunlukta haber (28 haber), üçüncü sırada ise kısa haber (6 haber) gelmektedir. mynet.com'da borsa ile ilgili haberlerin büyük çoğunlukla uzun haber ve orta uzunlukta haber şeklinde olduğu dikkate alındığında ilgili haber sitesinin borsa ile ilgili haberlere önemli oranda yer verdiği şeklinde değerlendirilebilir.

Tablo 4. Borsa ile İlgili Haberlerde Kaynak Kullanımı

	hürriyet.com.tr	sözcü.com.tr	mynet.com	Toplam
Ekonomi uzmanı/Analist	5	4	10	19
Haber ajansı	4	8	27	39

Devlet Yetkilileri	5	7	9	21
Muhabir İsmi	3	10	12	25
Aracı Kurum/ Banka İsmi	-	3	1	4
Haber Sitesinin Kendisi	19	20	7	46
Şirket Yetkilisi	1	1	2	4
Diğer Medya Araçları	1	2	4	7
Toplam	38	55	72	165

Tablo 4’te görüldüğü gibi, haber kaynakları ekonomi uzmanı/analist, haber ajansı, devlet yetkilileri, muhabir ismi, aracı kurum/banka ismi, haber sitesinin kendisi, şirket yetkilisi, diğer medya araçları şeklinde kategorize edilmiştir. Diğer medya araçları internet, televizyon, gazete şeklindedir.

hürriyet.com.tr’de borsayla ilgili haberlerin kaynağının çoğunlukla haber sitesinin kendisi (19 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada 5’er haberle ekonomi uzmanı/analist gelmektedir. Üçüncü sırada ise haber ajansı (4 haber) yer almaktadır. Diğer kaynaklar sırasıyla muhabir ismi (3 haber), şirket yetkilisi (1 haber), diğer medya araçları (1 haber) şeklindedir. Borsayla ilgili haberlerde büyük çoğunlukla haber sitesinin kendisinin haber kaynağı olması önemlidir. Bu veri ilgili haber sitesinin ekonomi konusunda işlev gören servisinin olduğu, konuya yönelik kendi araştırmalar neticesinden elde ettiği bilgileri haberleştirdiği dolayısıyla da borsa gibi ekonomi konulu haberlere yönelik çaba harcadığını göstermektedir. Bu durum ekonomi haberciliği alanında uzmanlaşmak adına önemlidir.

sözcü.com.tr’de borsayla ilgili haberlerin kaynağının çoğunlukla haber sitesinin kendisi (20 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada muhabir ismi (20 haber) gelmektedir. Üçüncü sırada ise haber ajansı (8 haber) yer almaktadır. Diğer kaynaklar sırasıyla devlet yetkilileri (7 haber), aracı kurum/banka ismi (3 haber),

diğer medya araçları (2 haber) şirket yetkilisi (1 haber) şeklindedir. Borsayla ilgili haberlerde büyük çoğunlukla haber sitesinin kendisinin ve muhabir isminin haber kaynağı olması ilgili haber sitesinin borsa gibi ekonomi konulu haberlere yönelik etkin bir servisi olduğu göstermektedir. Bu durum ekonomi haberciliği alanında uzmanlaşma açısından önemlidir. mynet.com'da borsayla ilgili haberlerin kaynağının çoğunlukla haber sitesinin kendisi (46 haber) olduğu görülmektedir. İkinci sırada haber ajansı (39 haber) gelmektedir. Üçüncü sırada ise muhabir ismi (25 haber) yer almaktadır. Diğer kaynaklar sırasıyla devlet yetkilileri (21 haber), ekonomi uzmanı/analist (19 haber), diğer medya araçları (7 haber), aracı kurum/banka ismi (4 haber), şirket yetkilisi (4 haber) şeklindedir. Haber kaynaklarının çoğunlukla haber sitesinin kendisi olması uzmanlaşma açısından olumludur. Fakat ikinci sırada haber ajanslarının yer alması ilgili haber sitesinin ekonomi alanında yeterince uzmanlaşmadığını göstermektedir. Zira haber ajansları medya organlarına hazır haberler gönderir. Bir bakıma bu haberler “kopyala yapıştır” mantığına dayanır. Uzmanlaşmadan ve özel bir çaba göstermeden uzaktır. Bu bağlamda borsa gibi özel uzmanlık ve çaba gerektiren ekonomi konulu haberlerde etkin bir ekonomi servisinin olması gerekliliği açıktır.

Tablo 5. Borsayla İlgili Haberlerde Etik İhlal Türü

	hürriyet.com.tr	sözcü.com.tr	mynet.com	Toplam
Övücü, Tavsiye Edici Sözcük Kullanımı	-	1	5	6
Korku ve Panik Yaratabilecek İfade	-	-	2	2
Reklam Kullanımı	13	15	70	98
Borsada Tanınmış, Uzman Kişi Kullanılarak Hisse Senetlerine Yönlendirme	-	-	4	4

Toplam	13	16	83	112
--------	----	----	----	-----

Tablo 5'te görüleceği üzere, borsayla ilgili haberlerde etik ihlal türleri övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı, korku ve panik yaratabilecek ifade, reklam kullanımı, borsada tanınmış, uzman kişi kullanılarak hisse senetlerine yönlendirme şeklinde kategorize edilmiştir.

Tablo 5'te görüleceği üzere her üç haber sitesinde de borsayla ilgili en fazla etik ihlal türü haberlerde reklam kullanımındır.

İncelenen haberlerde yer alan reklamlar aracı kurum, hisse senedi, araba, yemek kartı, altın, tatil oteli, gıda reklamları gibi geniş bir yelpazede yer almaktadır. Reklamlar poster şeklinde olduğu gibi video şeklinde de olmaktadır. Haberlerde reklam kullanımına yönelik yüksek etik ihlal oranı, literatürde reklam içeriklerinin dijital medyada yoğun kullanımıyla paralellik göstermektedir (Kılıç, 2013; Can, 2023).

hürriyet.com.tr'de borsayla ilgili haberlerde görülen etik ihlal türü 13 haberle reklam kullanımındır. İlgili haber sitesinden incelenen haberler bağlamında reklam kullanımından başka herhangi bir etik ihlal türüne rastlanmamıştır. Reklamların genellikle haberin ortasına konumlandırıldığı ve bu reklamların haberle doğrudan bir ilgisinin olmadığı görülmüştür.

sözcü.com.tr'de borsayla ilgili haberlerde 15 adet reklam kullanımı şeklinde etik ihlal tespit edilmiştir. 1 adet de övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı şeklinde etik ihlal görülmüştür. Bu haber sitesinde de reklamlar haberin ortasında konumlandırılmış ve haberle doğrudan ilgisi olmayan reklamlardır.

mynet.com incelenen haber siteleri arasında en fazla etik ihlal görülen haber sitesidir. mynet.com'da borsayla ilgili haberlerin tamamında (70 haber) reklam

konumlandırıldığı görülmüştür. Diğer etik ihlal türleri sırasıyla övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı (5 haber), borsada tanınmış, uzman kişi kullanılarak hisse senedine yönlendirme (4 haber), korku ve panik yaratabilecek ifade kullanımı (2 haber) şeklindedir. Reklamlarda kimi zaman tanınmış bir kişinin yatırım yaptığı hisse senetlerinin isimleri verilmektedir. Reklamlar bazen hisse senedi önerisi veren internet sitelerine yöneliktir.

Tablo 6. Borsayla İlgili Haberlerde Etik İhlali Olan ve Olmayan Haberlerin

	hürriyet.com.tr	sözcü.com.tr	mynet.com	Toplam
Etik İhlal Olmayan Haber Sayısı	25	40	-	65
Etik İhlal Olan Haber Sayısı	13	15	72	100
Toplam	38	55	72	165

Borsayla ilgili incelenen toplam 165 haberin 100'ünde etik ihlal olduğu görülmüştür. hürriyet.com.tr'de toplam 38 haberin 25'inde etik ihlal görülmemiş, 13 haberde ise etik ihlal olduğu tespit edilmiştir. hürriyet.com.tr'de etik ihlal olan haber sayısının toplam habere oranı % 34,21'dir. sözcü.com.tr'de incelenen toplam 55 haberden 40'ında etik ihlal olmadığı, 15 haberde ise etik ihlal olduğu görülmüştür. sözcü.com.tr'de etik ihlal olan haber sayısı toplam haber sayısına oranı % 37,5'dir. mynet.com'da incelenen toplam 72 haberin tamamında özellikle reklam kullanımı noktasında etik ihlali olduğu tespit edilmiştir. hürriyet.com.tr ve sözcü.com.tr'de nispeten düşük reklam oranı gözlenirken mynet.com'da %100 oranında reklam kullanımına yönelik etik ihlal tespit edilmiştir. Bu farklılığın mynet.com'un reklama dayalı gelirlerini artıma gayretinden kaynaklandığı söylenebilir.

5.2. Nitel Veriler

5.2.1. Övücü, Tavsiye Edici Sözcük Kullanımı

Övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı hürriyet.com.tr’de görülmezken, sözcü.com.tr’de 1 adet, mynet.com’da ise 5 adet kullanıldığı tespit edilmiştir. sözcü.com.tr’de “Muhteşem 7’li 13 trilyon dolar (Sözcü, 17.02.2024)” denilerek Amerikan Borsasında işlem gören yedi hissenin ismi verilmek suretiyle bu yedi hisseye yönelik övücü sözcükler kullanılmaktadır. ABD borsasında işlem gören “Apple”, “Alphabet”, “Amazon”, “Meta Platforms”, “Microsoft”, “Nvidia” ve “Tesla” hisselerine yönelik “muhteşem” ifadesinin kullanılması ilgili şirketlerin doğrudan övülmesine, dolayısıyla da yatırımcıların bu hisselere yönlendirilmesine yol açabilecek bir durumdur. Böyle bir durum borsa endekslerinin değişken kimi zaman da agresif hareketler yapabileme potansiyeline sahip olması nedeniyle yatırımcıları zarar riskiyle karşı karşıya getirebilir.

mynet.com’da övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı genellikle bir uzman görüşü doğrultusunda aktarılmaktadır. Bu şekilde hisse senetlerine yönelik olumlu algı oluşturularak yatırımcılar bu hisse senetlerine yönlendirilmektedir. Borsanın kaygan bir zemininin olması bu tür önerilerin doğru olmadığını göstermektedir. “Para sihribazı Warren Buffett, geri dönüyor! Nakite geçmişti, yatırım tercihini belirledi... O şirketleri satın almaya başladı (Mynet, 15.11.2024). “İslam Memiş’ten ‘kritik’ uyarı: ‘Aman dikkat edin’ Sert düşüşler yaşanacak... Altın, borsa, dolar... (Mynet, 06.09.2024)”.

5.2.2. Korku ve Panik Yaratabilecek İfade Kullanımı

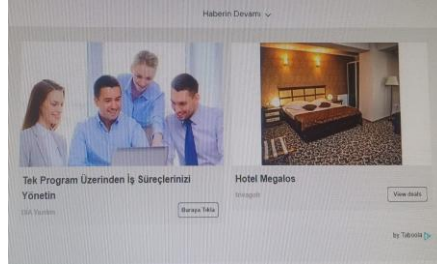
Korku ve panik yaratabilecek ifade kullanımı hürriyet.com.tr ve sözcü.com.tr adlı haber sitelerinde görülmezken mynet.com adlı haber sitesinde 2 adet haberde tespit edilmiştir. “BORSADA BIST 100 ALARM VERDİ!” (mynet.com.tr, 06.08.2024), “Son dakika haberi... Borsa tepetaklak oldu! (Mynet, 05.08.2024)”

şeklindeki haberlerde de görüleceği üzere borsaya yönelik korku ve paniğe neden olabilecek ifadeler yer almaktadır. İlgili haberlerde endeksteki göreceli düşüşlerin veya düzeltme olarak adlandırılabilir geri çekilmelerin paniğe neden olacak şekilde aktarılması yatırımcıların panikle portföylerinde mevcut hisse senetlerini maliyetlerinin altında yani zararına satmalarına neden olabileceğinden bu tür korku ve panik yaratan ifadelerden uzak durulmalıdır. Ayrıca “BORSADA BİST 100 ALARM VERDİ!” (mynet.com.tr, 06.08.2024) şeklinde başlık atılması ve başlık altında düşen endeksin yalnızca BİST 100 olduğu şeklinde yanlış bir algı yaratmaktadır. Zira BİST yalnızca BİST 100 değil, BİST 50 ve BİST 30 endeklerinden de oluşmaktadır. Muhtemel bir düşüş üç endeksi beraber etkilemekte, aynı şekilde yükseliş de beraber gerçekleşmektedir. “Alarm vermek” ifadesi de haberin hedef kitesinde korku ve paniğe yol açabileceğinden kullanılması doğru değildir. Son dakika haberi şeklinde aktarılan “Borsa tepetaklak oldu! (Mynet, 05.08.2024)” şeklindeki başlık da hedef kitlede korku ve paniğe neden olabilir. “Tepetaklak” kelimesi yerine sade bir şekilde borsa endeksinin düştüğünün aktarılması daha yerinde olacaktır.

5.2.3. Reklam Kullanımı

İlgili haber sitelerinde reklamlar genellikle haberin tam ortasına, yanına veya altına konumlandırılmaktadır. “Borsa İstanbul yükselişte (hürriyet.com.tr, 27.11.2024)”, “Şubatta en çok borsa İstanbul kazandı (2024, 08.03)”, “Borsa İstanbul'da işlem gören dev şirket iflasın eşliğinde (sözcü.com.tr, 22.11.2024)”, “Borsa neden düşüyor? Borsanın düşme nedeni ne? (05.08.2024)”, “Son dakika haberi... Borsa tepetaklak oldu! (05.08.2024)” Bu şekilde haber ve reklam ayrımı silikleşmekte, haber-reklam ilişkisi doğal gösterilmektedir. Reklam, haberin çarpıtılmasına yol açmaktadır. Hisse senedi reklamından, araba, yemek, altın, gıda reklamları gibi geniş bir yelpazeye sahip reklamlar çoğu zaman haberin önüne geçerek tüketime yönelik iletiler taşımaktadır. Reklamla biçimlendirilen,

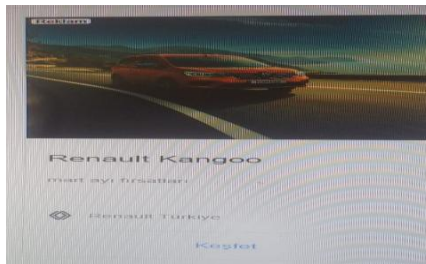
özellikle hisseleri borsada işlem gören şirketlerle ilgili reklamlar içeren haberler spekülasyon ve manipülasyona açık hale gelmekte, bu yönüyle de hisse senedi yatırımcıları açısından potansiyel bir risk haline gelmektedir.

Resim 1. “Küresel Piyasalar Yükselişte” başlıklı haberde kullanılan reklam görseli.

Kaynak: hürriyet.com.tr, 21.10.2024.

Seçilerek haberlere yerleştirilen reklamlar, seçimin doğal bir sonucu olarak neyin ön planda olacağına yol açar. Fiske'nin de (1996: 48), ifade ettiği gibi, “seçicilik, gerçekte neyin algılanacağını belirlemeye yardım eder.” Borsayla ilgili haberlerin genellikle tam ortasına konumlandırılan reklamlar (özellikle de hisse senetleriyle ilgili olanlar) bireylerin seçimlerini, algılarını etkileyebilecek potansiyele sahiptir.

Resim 2. “Borsa İstanbul’da işlem gören dev şirket iflasın eşiğinde” başlıklı haberde kullanılan reklam görseli.

Kaynak: sözcü.com.tr, 22.11.2024.

Resim 3. “Gram altın, ons altın, Bitcoin, borsa... İslam Memiş hem tahmin yaptı hem uyardı: ‘Çarşı Pazar karıştı’... Herkesin gözü saat 18.00 de” başlıklı haberde kullanılan reklam görseli.

Kaynak: mynet.com.tr, 06.03.2024.

İncelenen haberlerde reklamlarla ilgili olarak dikkat çeken bir husus reklamların kimi zaman haber içeriğiyle ilgili olmamasıdır. Böyle bir konumlandırma yapısal açıdan bir bütünlük teşkil etmemektedir. Bu durum “Ekonomi Gazetecileri Derneğinin (EGD) “İletişim ve Medya İlişkileri Yönetiminde Mesleki İlkeler”inde belirtilen “ Başlık, spot, altyazı ve tanıtım metinlerinin görsellerini haberin bir parçası olarak görür.” ilkesiyle vurgulanmıştır. Haberde reklam kullanımı haberin silikleşmesine, haberin reklam tarafından biçimlendirilmesine, yatırımcıları yanlış yönlendirebilecek iletiler taşınması gibi nedenlerle ekonomi konulu haberlerde reklam kullanılmaması büyük önem taşımaktadır.

5.2.4. Tanınmış, Uzman Kişi Kullanılarak Hisse Senetlerine Yönlendirme

Borsayla ilgili incelenen haberlerde bir başka etik ihlal türünün tanınmış, uzman kişi kullanılarak hisse senetlerine yönlendirme olduğu görülmüştür. Bu ihlal türüne hürriyet.com.tr ve sözcü.com.tr’de rastlanmazken mynet.com’da 4 adet bu türden bir ihlal olduğu saptanmıştır. mynet.com’da tanınmış, uzman kişi olarak genellikle çeşitli mecralarda altın, borsa yorumu yapan İslam Memiş dikkat çekmektedir. İslam Memiş isminin genellikle haber başlıklarına taşındığı, haber metninde de yorumlarına yer verildiği görülmektedir. “Gram altın, ons altın, Bitcoin, borsa... İslam Memiş hem tahmin yaptı hem uyardı: ‘Çarşı Pazar karıştı... (Mynet, 06.03.2024)”, “SON DAKİKA: Savaş olursa altın, dolar, borsa ne

olur? Hepsinin cevabı belli oldu, İslam Memiş iki senaryoyu birden anlattı: Altın fiyatı tahmini bir kez daha değişti (Mynet, 15.04.2024)", "Kusursuz fırtınaya adım adım... İslam Memiş tarih verdi! 'Tüm ezberler bozulacak' Altın, borsa, dolar (Mynet, 13.09.2024)", "Bugün param olsaydı..." diyerek 3 yatırım aracını açıkladı! İslam Memiş ABD seçimleri sonrası Fed'in faiz kararı öncesi kritik açıklamalarda bulundu (Mynet, 07.11.2024)" Haberlerde uzman kullanımı haberin inandırıcılığı açısından önemli bir konudur. Özellikle tanınmış uzman kişilerin haberlerde yer alması bireylerin o haberin aktardığı bilgilere güvenini artıran bir unsurdur. Dolayısıyla tanınmış bir uzman kişinin borsa gibi yatırım araçlarıyla ilgili verdiği bilgiler hedef kitlenin yatırım tercihini etkileyebilir. Piyasaların yalnızca tahmin edilebilir olduğu, bilinemez olduğu gerçeği göz önüne alındığında uzman da olsa haberler aracılığıyla bireylerin borsa gibi riskli araçlara yönlendirilmesi yatırımcılar açısından zarar riski doğurabilir.

6. TARTIŞMA ve SONUÇ

Borsaya yönelik haberlerin etik ilkeler bağlamında incelenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda borsayla ilgili haberlerin incelenen haber siteleri özelinde aylara göre farklılaşan oranlarda yer aldığı, özellikle bazı aylarda borsayla ilgili haberlere çok fazla yer verilmediği görülmüştür. Ülkeler ve yatırımcılar açısından önemli bir olgu olan borsaya yönelik haberlerin düzenli olarak medya organlarında yer alması ekonomi haberciliğinin bir gereği olduğu gibi haberciliğin bilgi verme işlevinin de bir gereğidir. Fakat incelenen haber sitelerinde borsayla ilgili haberlerin düzenli olarak yer almadığı, yalnızca mayıs gibi belirli aylarda haberlere konu olabildiği görülmüştür.

Her üç haber sitesinde de BİST endeksi (% 59,40) ilk sırada yer almaktadır. Diğer konu kategorilerinin haber sitelerine göre farklılık arz ettiği görülmektedir. Borsa olgusu ekonomik, sosyal, siyasal, bölgesel, evrensel olay, olgu ve gelişmelerden etkilenen bir pazar yapısına sahiptir. Dolayısıyla borsanın konu

yelpazesi çok geniştir. Bu bağlamda borsanın özü itibariyle borsayla ilgili haberlerin geniş bir konu dağılımına sahip olması gerekir. Fakat incelenen haberlerin çok büyük oranda BİST endeksiyle ilgili olduğu, grafiksel yapılara odaklanıldığı, borsayla ilgili siyasal, sosyal, ekonomik konulara çok fazla değinilmediği görülmüştür. Bu bağlamda da konu itibariyle borsa haberlerine yeterince önem verilmediği söylenebilir. Buna karşın borsayla ilgili haberlerin genellikle uzun ve orta uzunlukta haber (uzun haber %43,64, orta uzunlukta haber % 30,30) şeklinde aktarıldığı görülmüştür. Buna karşın haberin ilgili sitelerde kapladığı alan bakımından borsa haberlerine önem verdiği söylenebilir. Fakat yalnızca borsa haberlerine önemli oranda alan tanınmanın yanında konu çeşitliliğine de önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

İncelenen haberlerde haber kaynaklarının genellikle haber sitesinin kendisinin (% 27,88) ve muhabir isminin (% 15,15) yer aldığı görülmüştür. Haber kaynağının muhabir ismi veya haber sitesinin kendisinin olması konuya yönelik araştırma yapıldığını, habere konu bilgilere ulaşmak amacıyla gayret gösterildiğini, haber sitesinde ekonomi alanında bir ekibin çalıştığını göstermektedir. Bu durum ekonomi haberciliğinde uzmanlaşma açısından son derece önemlidir. Bu kaynak dışında özellikle mynet.com'da haber ajanslarının önemli oranda haber kaynağı olduğu tespit edilmiştir (%23,64). Bilindiği üzere haber ajansları medya organlarına haber temin eden bir organdır. Medya organları haber ajanslarının kendi imkânlarıyla bulduğu, ürettiği, ulaştırdığı haberleri çok fazla bir gayret göstermeden kaynak göstererek kendi organlarında yayınlamaktadır. Dolayısıyla haber ajansının ilettiği haberler medya organları tarafından araştırma, inceleme, emek harcama gibi fiillerden uzak hazır, paket haberlerdir. Ekonomi haberciliğinin bir konusu oluşturan borsaya yönelik haberlerin gerek ekonomi haberciliği gerek de borsanın yapısı itibariyle araştırma, inceleme faaliyetleri zorunlu kılabilir. Dolayısıyla alana yönelik uzmanlaşma elzemdir. Bu bağlamda medya organlarının borsa gibi ekonomi haberciliğinin konusunu oluşturan içerik ve

haberlerde uzman ekibin araştırma, inceleme sonucu elde ettiği bilgileri yine uzman bir ekip tarafında hedef kitleye ulaştırması büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda borsaya yönelik haberlerde mümkün merteye ajans haberlerinden kaçınılmalıdır. Zira borsa sosyal, ekonomik ve siyasal birçok olaydan olumlu veya olumsuz yönde etkilenmektedir. Borsayla ilgili bir haber yatırımcıların kararını etkileme potansiyeline sahiptir. Yanlış, eksik bir haber haberin takipçilerini zarar riskiyle karşı karşıya getirebilir. İncelenen haber siteleri özelinde borsayla ilgili haberlerde en fazla reklam kullanımı yönünden etik ihlal olduğu görülmüştür. Toplam 112 etik ihlalin 98'i yani % 87,5'i haberlerde reklam kullanımıyla ilgilidir. İncelenen haber sitelerinde borsayla ilgili haberlerin tamamında görsel kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu görsellerin büyük bir çoğunluğu reklam içermektedir. Söz konusu reklamlar haberin tam ortasında konumlandırılmış ve haberle genellikle doğrudan ilgisi olmayan reklam görselleridir. Bunlar çeşitli grafiksel görseller, Borsa İstanbul A.Ş.' ile ilgili görseller olabildiği gibi tamamen reklam içeren görseller de mevcuttur. Görsellerde hisse senedi reklamları, hisse senediyle ilgili içeriğe sahip olan internet siteleri, araba, tatil oteli, yemek kartı gibi reklamlar yer almaktadır. Reklamların birçoğu da haberle ilgisiz reklamlar şeklindedir. Haberin bir parçası olarak haberin tam ortasına konumlandırılan görsel veya videoların haberden ayırt edilebilmesi için hiçbir ayırıcı unsur bulunmamaktadır. Temel işlevi kamuoyunu haberdar etmek olan habercilik ile nihai amacı tükettirmek olan reklamın bir arada olması teorik olarak kabul edilemez olduğu gibi etik anlamda da kabul edilemez. Ekonomi Gazetecileri Derneğinin (EGD) "İletişim ve Medya İlişkileri Yönetiminde Mesleki İlkeler" adlı kılavuz niteliğinde hazırlanan ilkelerin birinde "Başlık, spot, altyazı ve tanıtım metinlerinin görsellerini haberin bir parçası olarak görür." (Ekonomi Gazetecileri Derneği, t.y.) denilmektedir. Dolayısıyla haberin tam ortamına konumlandırılan reklam niteliğindeki poster ve videolar ekonomi haberciliği bağlamında bir etik ihlaldir. Bunun yanında sözcü.com.tr ve mynet.com adlı haber sitelerinde

nispeten az miktarda da olsa övücü, tavsiye edici sözcük (sözcü.com.tr 1 adet, mynet.com 5 adet), korku ve panik yaratabilecek ifade (mynet.com 2 adet), tanınmış, uzman kişi kullanılarak hisse senetlerine yönlendirme (mynet.com 2 adet) şeklinde etik ihlaller olduğu saptanmıştır. Hisse senetlerine yönelik övücü, tavsiye edici sözcük kullanımı veya korku ve panik yaratabilecek bir ifade kullanımı borsanın kaygan bir zemine sahip olması, zarar riski barındırması, ulusal, uluslararası gelişmelerden etkilenebilmesi gibi nedenler borsaya yönelik haberlerde bu tür sözcük ve ifade kullanımı doğru değildir. Habercilikte özellikle sıfat kullanılırken dikkat edilmesi bilinen bir kuraldır. Zira tek bir sözcük veya sıfat bireylerde farklı etki yaratarak onların yatırım kararlarını etkileyebilir ve bu etki zararlarla sonuçlanabilir. Bu bağlamda ekonomi konulu haberlerde özellikle sözcük ve sıfat kullanılırken dikkat edilmelidir. Aynı şekilde tanınmış, uzman bir kişinin görseli veya ifadeleri kullanılarak hisse senetlerine yönlendirmek de son derece yanlış bir tutumdur. Zira haberde esas olan olay, olgu ve gelişmeler hakkında kamuoyunun haberdar edilmesidir. Bu işlevin dışına çıkılarak bireylerin yatırım kararlarını etkilemek haberciliğin bir işlevi değildir. Ayrıca borsa alanında kişi ne kadar uzman, bilgili olursa olsun borsanın deprem, sel, savaş, siyasal gelişmeler, ekonomik kararlar gibi olaylardan menfi etkilenmesi borsada işlem gören hisselerin ne derece yükselebileceğini bilmeyi olanaksız kılar. Borsayla ilgili incelenen toplam 165 haberin 100'ünde (% 60,61) etik ihlal olduğu görülmüştür. Bu durum ilgili haber sitelerinin ekonomi haberciliği bağlamında etik ilkelere uyma konusunda yeterince özen göstermediğini ortaya koymaktadır. Kitle iletişim araçları ve onların haber gibi içerikleri geniş kitlelere ulaşma potansiyeline sahiptir. Haberin ulaştığı bireyler içerikten olumlu yönde etkilenebileceği gibi olumsuz yönde de etkilenebilirler. Bu durum, medyanın özellikle ekonomi konulu habercilik noktasında daha fazla sorumluluk duygusuyla hareket etmesini elzem kılar. Zira borsa riskli bir yatırım aracıdır. Medya bütün haber türlerinde olduğu gibi borsa gibi ekonomi konulu

habercilikte de mevcut gerçekliği olduğu haliyle, herhangi bir müdahale ve yönlendirme yapmadan aktarmakla yükümlüdür. Bu durum habercilikle ilgili çeşitli ulusal ve uluslararası etik ilkelerle belirtilmiştir. Zira haberin kamu yararı ve hukuka uygunluk açısından değerlendirilebilmesi için ilk önce haberin gerçek olması (Cebre, 2016: 304) herhangi bir müdahaleye uğramamış olması gereklidir. Aksi takdirde haberin ulaştığı bireyler haber içeriğine göre hareket ederek zarar riskiyle karşı karşıya kalabilir. Haber aracılığıyla övülen, tavsiye edilen bir hisse senedi yaşanan olumsuz bir olayla sert bir şekilde aşağı yönlü hareket edebilir. Bu durum toplumsal fayda amacından uzaktır. Bu bağlamda medya organlarında ekonomi odaklı habercilikle ilgili uzman bir ekibin bulunması, ekonomi odaklı habercilik konusunda etik ilkelerin geliştirilerek yaygınlaştırılması, haber merkezlerinin kendi etik ilkelerini belirlemesi, ekonomi muhabirlerine düzenli etik eğitimler verilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca ekonomi konulu habercilikle ilgili özellikle iletişim alanında daha fazla akademik çalışma yapılarak konunun genel hatlarıyla ortaya konulması, sorunların, çözüm önerilerin geliştirilmesi ekonomi haberciliğinin gelişmesini de sağlayacaktır.

Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

Destek/Finansman Beyanı:

Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almadığını beyan etmektedir.

Etik Kurul Beyanı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç yoktur.

KAYNAKÇA

- B2Press. (2024, 12.01). Haber siteleri sıralaması. Erişim adresi: <https://tr.b2press.com/haber-siteleri>
- Can, Ö. (2023). Türkiye’de gazetelerin Web sayfalarında etik: haber ve reklam ilişkisi. *Journal of Communication, Sociology and History Studies*, 3(2), 39-49.
- Canbaz, M. (2019). Menkul kıymetler borsasında hisse senedi yatırımı nasıl yapılır? İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Örneği. Z. Gören & H. Babacan (Ed.), *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimlerde Akademik Çalışmalar* (s. 40-71) içinde. Cetinje, Karadağ: Ivpe.
- Cebre, A. (2016). Hukuka uygunluk nedeni olarak haber verme hakkı. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (7).
- Doğaner, B. & Kılınç, K. (2024). *Türk sermaye piyasası ve borsa*. İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD). (t.y.). İletişim ve medya ilişkileri yönetiminde mesleki ilkeler. Erişim adresi: <https://ekonomigazetecileri.org/tr/sayfa/etik-ilkeler>
- Ekonomi Muhabirleri Derneği (EMD). (t.y.). Etik ilkeler. Erişim adresi: <https://emd.org.tr/etik-ilkelerimiz/>
- Fertekligil, A. (2000). *Türkiye’de borsanın tarihçesi*. İstanbul: Mart Matbaacılık Sanatları Ltd. Şti.
- Fiske, J. (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (Çev. S. İrvan). Ankara: Ark.
- Graham, B. (2023). *Akıllı yatırımcı*. (G. Yıldız, Çev.). İstanbul: Epsilon Yayınevi Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Gündüz, H. 2013. *Borsa İstanbul (bist) 100 Endeksi Yönünün Ekonomi Haberleri ile Tahmin Edilmesi*. Master Thesis, İstanbul Technical University The Graduate School of Natural and Applied Sciences. İstanbul, 85p.

- hurriyet.com.tr. (2024,08.03). “Şubatta en çok Borsa İstanbul kazandırdı” başlıklı haber. Erişim adresi: https://bigpara.hurriyet.com.tr/borsa/haber/subatta-en-cok-borsa-istanbul-kazandirdi_ID1479849/
- hurriyet.com.tr. (2024,27.11). “Borsa İstanbul yükselişte” başlıklı haber. Erişim adresi: https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/borsa-istanbul-haberleri/borsa-istanbul-yukselisle-acildi_ID1603833/
- hurriyet.com.tr. (2024,21.10). “Küresel Piyasalar Yükselişte” başlıklı haber. Erişim Adresi: https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/piyasa-haberleri/kuresel-piyasalar-yukseliste_ID1602226/
- Kandemir, T. Y. & Yurdigül, Y. (2024). Ekonomi gazeteciliği bağlamında kripto para haberlerindeki dezenformasyonların analizi: Bitcoin örneğinde. Journal of History School, 68, 530-569.
- Kılıç, S. (2013). Türkiye’deki internet gazetelerinde reklam kullanımı ve etik. 1. Uluslararası Medya Çalışmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Antalya, İletişim Ofset, s. 81-92.
- Korkmaz, T. & Ceylan, A. (2017). Sermaye piyasası temel konular. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- İşleyen, A. (2021). Türkiye’de Ekonomi temalı yayın yapan televizyon kanallarının Borsa İstanbul’da işlem gören şirket hisselerinin gündemini belirlemesine yönelik bir inceleme. Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, (6), 57-80.
- Lefevre, E. (2022). Bir borsa spekülâtörünün anıları (E. Günsel, Çev.). Ankara: Tutku Yayınevi.
- Lynch, P. & Rotchild, J. (2022). Borsada tek başına. (Ş. Tahir, Çev.). İstanbul: Scala Yayıncılık.

Mehmet, I. & Eşitti, Ş. (2014). Türkiye’de ekonomi basınının ortaya çıkışı, gelişimi ve bugünkü durumu üzerine bir inceleme. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (25), 109-137.

mynet.com. (2024, 15.11). “Para sihirbazı Warren Buffett, geri dönüyor! Nakite geçmişti, yatırım tercihini belirledi... O şirketleri satın almaya başladı” başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/borsa/para-sihirbazi-warren-buffett-geri-donuyor-nakite-gecmisti-yatirim-terchimini-belirledi-osirketleri-satin-almaya-basladi/492373/>

mynet.com. (2024,06.09). “İslam Memiş’ten ‘kritik’ uyarı: ‘Aman dikkat edin’ Sert düşüşler yaşanacak... Altın, borsa, dolar...” başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/islam-memis-ten-kritik-uyari-aman-dikkat-edin-sert-dususler-yasanacak-altin-borsa-dolar/488891/>

mynet.com. (2024.09.08). “Uzman isim uyardı! Yılsonunda bu rakamı geçecek! Altın ve borsa yatırımcılarına seslendi” başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/uzman-isim-uyardi-yil-sonunda-bu-rakami-gececek-altin-ve-borsa-yatirimcilarina-seslendi/487476/>

mynet.com. (2024.05.08). “Son dakika haberi... Borsa tepetaklak oldu!” başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/altin/son-dakika-haberi-borsa-tepetaklak-odu-gram-altin-ve-dolar-tl-rekor-kirdi-5-agustos-pazartesi-kapalicarsi-altin-ve-doviz-rakamlari/487299/>

mynet.com. (2024,06.08). “BORSADA BIST 100 ALARM VERDİ!” alt başlığını içeren haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/borsa/mynet-ozel-bist-100-endeksinde-derin-kayip-tum-dunya-borsalari-cakildi-ama-o-3-odu->

borsa-yeniden-yukselecek-mi-merkez-bankasi-da-ayak-uyduracak/487324/

mynet.com. (2024, 06.03). "Gram altın, ons altın, Bitcoin, borsa... İslam Memiş hem tahmin yaptı hem uyardı: 'Çarşı Pazar karıştı...' başlıklı haber. Erişim adresi:

<https://finans.mynet.com/galeri/haber/detay/ekonomi/gram-altin-ons-altin-bitcoin-borsa-islam-memis-hem-tahmin-yapti-hem-uyardi-carsi-pazar-karisti-herkesin-gozu-saat-18-00-de/478716/>

mynet.com. (2024, 15.04). "SON DAKİKA: Savaş olursa altın, dolar, borsa ne olur? Hepsinin cevabı belli oldu, İslam Memiş iki senaryoyu birden anlattı: Altın fiyatı tahmini bir kez daha değişti" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/son-dakika-savas-olursa-altin-dolar-borsa-ne-olur-hepsinin-cevabi-belli-oldu-islam-memis-iki-senaryoyu-birden-anlatti-altin-fiyati-tahmini-bir-kez-daha-degisti/480827/>

mynet.com. (2024, 13.09). "Kusursuz fırtınaya adım adım... İslam Memiş tarih verdi! 'Tüm ezberler bozulacak' Altın, borsa, dolar" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/kusursuz-firtinaya-adim-adim-islam-memis-oyunu-bozdu-tum-ezberler-bozulacak-altin-borsa-dolar/489152/>

mynet.com. (2024, 07.11). "Bugün param olsaydı...' diyerek 3 yatırım aracını açıkladı! İslam Memiş ABD seçimleri sonrası Fed'in faiz kararı öncesi kritik açıklamalarda bulundu" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://finans.mynet.com/haber/detay/altin/bugun-param-olsaydi-diyerek-3-yatirim-aracini-acikladi-islam-memis-abd-secimleri-sonrasi-fed-in-faiz-karari-oncesi-kritik-aciklamalarda-bulundu/491973/>

- Neuman, W. L. (2017). Toplumsal Araştırma Yöntemleri (1-2 Takım). (Ö. Akkaya, Çev.), Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Özcan, M. (2021). Risk iştahı finansal piyasalara etkisi. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Schwager, J. D. (2021). Bilinmeyen borsa sihirbazları. (A. Perşembe, Çev.). İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Sermaye Piyasası Kanunu. (2012, 30.12). Resmi Gazete (Sayı:28513). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6362.pdf>
- Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi. (2017). Borsa İstanbul'un seans dışı çalışma esasına göre çalışmasının uygulanabilirliği ve yurtdışı örnekleri. Erişim adresi: <https://spk.gov.tr/data/61e48fc71b41c60d1404d68a/178bfd9cc5aa2bec17dbb491124296c5.pdf>
- Söyleyenoğlu, M. (2019). Ekonomik konjonktürün ekonomi haberciliği üzerindeki rolü: Ulusal gazetelere yönelik bir inceleme (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)). Erişim Adresi: <https://www.proquest.com/docview/2485510256?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- sözcü.com.tr. (2024, 17.02) "Borsa İstanbul 1 Tesla Etmiyor" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://www.sozcu.com.tr/borsa-istanbul-1-tesla-etmiyor-p23290>
- sözcü.com.tr. (2024, 05.08). "Borsa neden düşüyor? Borsanın düşme nedeni ne?" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://www.sozcu.com.tr/borsa-neden-dusuyor-borsanin-dusme-nedeni-ne-p71220>
- sözcü.com.tr. (2024,22.11). "Borsa İstanbul'da işlem gören dev şirket iflasın eşliğinde" başlıklı haber. Erişim adresi: <https://www.sozcu.com.tr/mahkeme-kararini-verdi-borsa-istanbul-da-islem-goren-dev-sirket-iflasin-esiginde-p106664>

- Şimşek, A. (2015). İletişim Araştırmalarında Paradigma Değişimi. B. Yıldırım (Der.), İletişim Araştırmalarında Yöntemler Uygulama ve Örneklerle (s. 155-197) içinde. Konya: Literatürk Academia.
- Weber, M. (2022). Borsa. (G. Başay, Çev.). İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları.
- Wyckoff, R. D. (2022). Bir borsa spekülâtörünün stratejileri. (E. Günsel, Çev.). Ankara: Tutku Yayınevi.
- Yayla, S. Y. (2019). Türkiye'De Ekonomi haberciliğinde Reaktif Habercilik anlayışından Proaktif Habercilik anlayışına geçiş (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)). Erişim Adresi: <https://www.proquest.com/docview/2465446475?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Yüksel, H. (2021). Türkiye'deki Ulusal Gazetelerde Ekonomi Haberciliğinin Mevcut Boyutu: Sabah, Sözcü Ve Akşam Gazeteleri Örneği. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(2), 1125-1154.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Interest in the stock market, which is supported by governments, has been steadily increasing in recent years, particularly in our country, at both the individual and institutional levels. This interest has been maintained through successive public offerings and political rhetoric in recent years.

The way in which the stock market, which is an important phenomenon for both states and individuals, is covered in the news in terms of its structural components, and whether certain ethical principles are adhered to in the news, is an important subject of study.

Method

The universe of the study consists of stock market-related news. The three most-read news sites, 'hürriyet.com.tr', 'sözcü.com.tr' and 'mynet.com', were selected for the sample using purposive sampling. Data on the most-read news sites was accessed from the website 'https://tr.b2press.com/haber-siteleri'. According to this data, as of 01.12.2024, the start date of the study, the monthly average number of visitors to the news website hürriyet.com was 86.1 million, to the news website sözcü.com.tr was 86 million, and to the news website mynet.com was 70.7 million. Both qualitative and quantitative content analysis methods were applied in the study. The quantitative content analysis method was applied in the study.

Findings (Results)

A total of 165 stock market-related news articles were examined on the news websites hürriyet.com.tr, sözcü.com.tr, and mynet.com during the one-year period between January and December 2024. It can be seen that the news articles related to the stock market on the news site hürriyet.com.tr generally concern the BIST index (28 articles). In second place are foreign stock market indices with 3 articles. On the news site sözcü.com.tr, it can be seen that the topic of stock market-related news is generally the BIST index (19 news items). Stock news comes in second place with 16 news items. On the news site mynet.com, it can be seen that the majority of stock market-related news items (51) concern the BIST index. In second place, with five news items each, are regulations related to BIST and news about companies whose shares are traded on the stock exchange. It has been observed that most of the news related to the stock market on the news site hürriyet.com.tr is presented in the form of short news items (20 news items). On the news site sözcü.com.tr, it can be seen

that the majority of news items related to the stock market are long news items (23 news items). On the news site mynet.com, it can be seen that the majority of news items related to the stock market are long news items (38 news items). On hürriyet.com.tr, it can be seen that the source of most of the news related to the stock market is the news site itself (19 news items). It can be seen that the majority of stock market-related news on sözcü.com.tr comes from the news site itself (20 news items). It can be seen that the majority of stock market-related news on mynet.com comes from the news site itself (46 news items). The most common type of ethical violation in all three news sites is the use of advertising in news stories related to the stock market. Of the total 165 news articles examined related to the stock exchange, 100 were found to have ethical violations.

Conclusion and Discussion

Of the total 165 news articles examined related to the stock market, 100 were found to contain ethical violations. This situation reveals that the relevant news sites did not pay sufficient attention to ethical principles in the context of economic journalism. Mass media and their news content have the potential to reach a wide audience. Individuals who are exposed to the news may be positively or negatively affected by the content. This situation makes it imperative for the media to act with a greater sense of responsibility, especially when it comes to economic news. As with all types of news, the media is obliged to convey the current reality as it is, without any intervention or manipulation, in economic news such as the stock market. Otherwise, individuals who receive the news may be exposed to the risk of harm by acting on the news content. A stock that is praised or recommended through the news may experience a sharp downward movement due to an adverse event. This situation is far from the goal of social benefit. In this context, it is of great importance for media organisations to have a team of experts in economics-focused journalism, to develop and disseminate ethical principles in economics-focused journalism, and even for news centres to establish their own ethical principles. Additionally, conducting more academic research, particularly in the field of communication, to outline the general framework of economic journalism, identify issues, and develop solutions will also contribute to the development of economic journalism.